

HÅLLBAR DESIGN

En liten materialguide för glastillverkare, importörer,
grossister och fyllare av glasförpackningar.

ÅTERVINNINGEN BÖRJAR PÅ RITBORDET.

Sverige är ett av världens främsta länder när det gäller glasåtervinning, och insamlingsgraden är mycket hög. Samtidigt finns det en hel del förbättringsmöjligheter vad gäller den insamlade råvaran.

Innan insamlat glas kan återanvändas i nya glasförpackningar eller som glasull måste förslutningar och etiketter avlägsnas. I processen uppkommer förluster av glas som tillsammans med utsorterade föroreningar måste deponeras eller lämnas till sopförbränning. Om glaset lättare kan skiljas från föroreningarna efter krossning kan dessa förluster minimeras.

Den här guiden är till för dig som köper in glasförpackningar eller design av glasförpackningar. Tanken är att du med dess hjälp ska kunna göra smartare materialval redan i designprocessen – för återvinningens och miljöns skull.

ORGANISKA MATERIAL

Lim och plast är ofta nödvändigheter för att en glasförpackning ska kunna användas och säljas. Här är några enkla tips att hålla i minnet, där ditt material- och designval rejält kan underlätta återvinningen.

Glasförluster minimeras om vattenlösligt lim används för fästning av etiketter. Insamlat glas hanteras under bar himmel i hela insamlingskedjan, där regn och väta gör att sådana etiketter lätt lossnar från glaset och kan avskiljas.

“Sleeves” och skyddshylsor av krympplast på flaskhalsar lossar lätt efter krossning och kan avskiljas.

Kvarlämnade kapsyler av plast lossnar efter krossning och kan avskiljas.

Etiketter som klistras med icke vattenlösligt lim orsakar större glasförluster.

Ringar som blir kvar på flaskhalsen sedan förseglingen brutits och andra tyngre ringar, t.ex. droppringar av plast, är svåra att avskilja och följer i högre grad med slutprodukten till glasbruket.

Glasförpackningar helt inneslutna i jutesäck eller omgivna av tjock seg plast sorteras ut. Förpackningen orsakar dock relativt stora glasförluster i återvinningen.

METALL

Även när det gäller metall finns det några överväganden att göra vad gäller material och design för att underlätta återvinningen.

Glasförluster minimeras om vattenlösligt lim används för fästning av aluminiumfolier. Insamlat glas hanteras under bar himmel i hela insamlingskedjan, där regn och väta gör att sådana folier lätt lossnar från glaset och kan avskiljas.

Skyddshylsor av aluminium-/tennlegeringar på flaskhalsar pressas fast och lossnar lätt från glaset efter krossning. Därefter kan de avskiljas och lämnas till aluminiumåtervinning.

Kvarlämnade aluminiumkapsyler kan avskiljas efter krossning av glaset och lämnas till aluminiumåtervinning.

Magnetisk metall, främst kvarlämnade lock och kapsyler som kronkorkar från ölflaskor, avskiljs lätt och lämnas till metallåtervinning.

Bly utgör en miljöförorening vid deponering. Efter förbud bl.a. inom EU är blyhaltiga skyddshylsor numera mycket sällsynta, men förekommer fortfarande på äldre årgångsviner.

Ringar som blir kvar på flaskhalsen sedan förseglingen brutits är svåra att avskilja och följer i högre grad med slutprodukten till glasbruken. Bäst ur återvinningssynpunkt är om ringen splittras och sitter kvar på kapsylen när förseglingen bryts.

Flaskor inneslutna i metallnät kan skapa problem för återvinning. Förpackningen kan återvinnas, men orsakar relativt sett stora glasförluster då små bitar metalltråd avskiljs.

PORSLIN OCH KERAMIK

Porslin och keramik är ett av glasåtervinningens största gissel. Merparten hamnar i glasinsamlingen genom att privatpersoner slänger materialen på fel ställe – men det finns även olämpliga glasförpackningar där porslin ingår.

I det fall ett bryggeri vill marknadsföra sin produkt i flaskor med patentkork, så borde porslinsproppen kunna ersättas med mjölkvitt opalglas med bygel av magnetisk metall.

Ölflaskor med patentkork av porslin, främst tyska s.k. "Bügelflaschen", ger ökad processförlust av glas, speciellt på grund av porslinsproppens runda form. Tillhörande metallbyglar på engångsflaskor består ofta av magnetisk metall och är därför lätta att avskilja utan större glasförlust. För att tåla lutdisk består metallbyglar från uttjänta returflaskor dock oftast av rostfritt stål, vilka är svårare att avskilja och ger betydligt högre processförluster av glas.

Påklustrade medaljonger etc. bör inte vara tillverkade av porslin eller något keramiskt material. I stället bör en fyllare med fördel kunna marknadsföra sin produkt med en medaljong som består av färgat glas eller plast.

GLASEMALJ, TRYCKFÄRGER PÅ ETIKETTER M M

Täckande färger på flaskor och glasförpackningar kan ge processförluster, när den maskinella avläsningen inte uppfattar materialet som glas. Dessutom måste färger och tryck förstås vara miljöanpassade.

Alla färger och tryck på etiketter, "sleeves", kapsyler, skyddshylsor, glasemalj m m förutsätts vara miljöanpassade för återvinning och det bör ligga på fyllare, importörer och grossister att förvissa sig om att så är fallet.

Flaskor med pålagd och inbränd glasemalj kan återvinnas, men glasskärvor vars hela yta är belagd med ett tjockt ogenomskinligt färgskikt sorteras ut och ger ökad processförlust till deponi.

På marknaden fanns förr tungmetallhaltiga färger för dekorerings av flaskor med glasemalj. Blå och svarta färger innehöll ofta höga halter bly; gula och röda färger även kadmium. Det är obekant för Svensk Glasåtervinning om sådana miljöfarliga färger fortfarande används av utländska glastillverkare och det bör ligga på fyllare, importörer och grossister att förvissa sig om att sådana förpackningar inte kommer ut på svensk marknad.

